Európsky parlament
2014-2019

Dokument na schôdzu

B8-0341/2017

15.5.2017

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásenia podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku

v súlade s článkom 123 ods. 2 rokovacieho poriadku

o stratégii EÚ pre Sýriu
(2017/2654(RSP))

Barbara Lochbihler, Bodil Valero, Ernest Urtasun, Florent Marcellesi, Jordi Solé, Tamás Meszerics, Claude Turmes
v mene skupiny Verts/ALE

B8-0341/2017

Uznesenie Európskeho parlamentu o stratégii EÚ pre Sýriu
(2017/2654(RSP))

Európsky parlament,

– so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Sýrii,

– so zreteľom na rezolúcie OSN o ľudských právach, ktorých je Sýria zmluvnou stranou,

– so zreteľom na Ženevské dohovory z roku 1949 a na dodatkové protokoly k nim,

– so zreteľom na Ženevské komuniké z roku 2012,

– so zreteľom na rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN o Sýrii,

– so zreteľom na závery Rady o Sýrii vrátane záverov z 3. apríla 2017, ktorými sa prijala stratégia EÚ pre Sýriu, ako aj spoločné oznámenie podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (PK/VP) a Komisie zo 14. apríla 2017 s názvom Prvky stratégie EÚ pre Sýriu,

– so zreteľom na vyhlásenia podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku o Sýrii,

– so zreteľom na vyhlásenie spolupredsedov bruselskej konferencie o podpore budúcnosti Sýrie a okolitého regiónu, ktorá sa konala 4. – 5. apríla 2017,

– so zreteľom na správy nezávislej medzinárodnej vyšetrovacej komisie pre Sýriu, zriadenej Radou Organizácie Spojených národov pre ľudské práva (UNHRC), a na rezolúcie UNHRC o Sýrskej arabskej republike,

– so zreteľom na článok 123 ods. 2 rokovacieho poriadku,

A. keďže vojna v Sýrii sa stala jednou z najhorších humanitárnych kríz na svete od druhej svetovej vojny a má naďalej katastrofálne dôsledky pre obyvateľov Sýrie; keďže tento konflikt, ktorý podporujú a zhoršujú vonkajšie faktory, má rastúci destabilizačný vplyv na širší región;

B. keďže od začiatku konfliktu v Sýrii v roku 2011 prišlo o život vyše 400 000 ľudí, väčšinou civilné obyvateľstvo; keďže 13,5 milióna osôb alebo takmer tri štvrtiny zostávajúceho obyvateľstva naliehavo potrebuje humanitárnu pomoc vrátane viac ako 6 miliónov vysídlených osôb a viac ako 5 milión osôb v obliehaných a ťažko prístupných oblastiach; keďže viac ako 5 miliónov Sýrčanov muselo odísť hľadať útočisko do zahraničia;

C. keďže podľa medzinárodného práva majú bojujúce strany povinnosť prijať vhodné opatrenia s cieľom chrániť civilné obyvateľstvo a civilné infraštruktúry; keďže všetky strany, a najmä sýrsky režim a jeho spojenci, vo veľkej miere a opakovane porušujú ľudské práva a medzinárodné humanitárne právo; keďže vyšetrovacia komisia OSN,

generálny tajomník OSN a vysoký komisár OSN pre ľudské práva uviedli, že v Sýrii boli spáchané zločiny proti ľudskosti a vojnové zločiny;

D. keďže násilie spáchané počas sýrskeho konfliktu zahŕňa nezákonné zabíjanie, mučenie a zlé zaobchádzanie, násilné zmiznutie, hromadné a svojvoľné zatýkanie, cielené a bezhlavé útoky na civilistov, kolektívne tresty, útoky na zdravotnícky personál a odopieranie potravín a vody; keďže Asadov režim je údajne zodpovedný za smrť obesením, mučenie a masové mimosúdne vraždy vo väzenských zariadeniach; keďže tieto trestné činy zatiaľ ostávajú bez trestu; keďže vyhladovania civilného obyvateľstva obliehaním obývaných oblastí ako vojnová taktika, ktorú uplatňuje Asadov režimom a ozbrojené opozičné skupiny, je jasným porušením medzinárodného humanitárneho práva;

E. keďže riziko eskalácie regionálneho napätia je vysoké s neustálym zasahovaním viacerých regionálnych aktérov vrátane Turecka, ktoré nedávno spustilo novú sériu útokov proti kurdským bojovníkom;

F. keďže ozbrojené sily prezidenta Asada údajne použili na ublíženie civilinému obyvateľstvu a na jeho zabíjanie chemické látky; keďže k nedávnemu prípadu použitia zbraní hromadného ničenia proti civilnému obyvateľstvu prišlo 4. apríla 2017 v meste Chán Šajchún v provincii Idlib, kde bolo zabitých najmenej 70 civilistov, mnoho z nich boli deti, a stovky ďalších bolo zranených; keďže 12. apríla 2017 Rusko vetovalo rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN, ktorou by sa bolo odsúdilo oznámené použitie zakázaných chemických zbraní v Sýrii a vyzvala by sa sýrska vláda, aby spolupracovala pri vyšetrovaní tohto incidentu;

G. keďže spravodlivosť, právny štát a boj proti beztrestnosti sú kľúčovými prvkami na podporu úsilia o mier a riešenie konfliktov;

H. keďže 4. mája 2017 dosiahli Rusko, Irán a Turecko v Astane (Kazachstan) dohodu o vytvorení štyroch zón deeskalácie; keďže tieto tri signatárske krajiny sú ručiteľmi šesťmesačného obnoviteľného prímeria, a to aj prostredníctvom ozbrojených pozorovateľov na mieste; keďže v tejto dohoda sa vyzýva na ukončenie všetkých preletov Asadovho režimu nad týmito oblasťami a na neobmedzený prístup humanitárnej pomoci do oblastí kontrolovaných povstalcami; keďže tento týždeň v Ženeve začína nové kolo rokovaní pod vedením OSN a ďalšie kolo pod vedením Ruska je naplánované na polovicu júla v Kazachstane;

I. keďže 3. apríla 2017 prijala Rada stratégiu EÚ pre Sýriu, ktorá zahŕňa spoločné oznámenie PK/VP a Komisie s názvom Prvky stratégie EÚ pre Sýriu; keďže v tejto stratégii sa opisuje šesť kľúčových oblastí záujmu, a to: ukončenie vojny prostredníctvom skutočnej politickej zmeny, podpora zmysluplného a inkluzívneho prechodu; riešenie humanitárnych potrieb najzraniteľnejších Sýrčanov, podporu demokracie a ľudských práv, presadzovanie zodpovednosti za vojnové zločiny a podpora odolnosti sýrskeho obyvateľstva a sýrskej spoločnosti;

J. keďže 5. apríla 2017 EÚ spolupredsedala konferencii o podpore budúcnosti Sýrie a okolitého regiónu, na ktorej sa zišli zástupcovia vyše 70 krajín, ako aj zástupcovia medzinárodných organizácií a medzinárodnej a sýrskej občianskej spoločnosti; keďže na tejto konferencii bol dohodnutý komplexný prístup ku kríze v Sýrii;

K. keďže EÚ je najväčším poskytovateľom humanitárnej pomoci v Sýrii a susedných krajinách s viac ako 9 mld. EUR vyčlenených od začiatku krízy;

1. vyjadruje poľutovanie nad nedostatočným pokrokom smerom k politickému riešeniu sýrskeho konfliktu po šiestich rokoch strašného násilia a ľudského utrpenia; pripomína, že neexistuje udržateľné vojenské riešenie konfliktu a žiada okamžité zastavenie násilností, zastavenie obliehania, úplný a hladký prístup humanitárnej pomoci na celom území krajiny a ochranu humanitárnych pracovníkov všetkými stranami;

2. s úľavou konštatuje viditeľný ústup bojov v rozľahlých častiach krajiny od zastavenia bojov, ktoré sprostredkovali Rusko a Turecko v decembri 2016; s opatrným optimizmom víta nedávnu dohodu z Astany o vytvorení zón deeskalácie; vyzýva troch ručiteľov z Astany, aby zabezpečili, že prímerie sa bude dodržiavať; žiada o mandát OSN založený na kapitole VII, ktorý by viedol k vyslaniu veľmi rozsiahlej misie modrých prilieb OSN na monitorovanie situácie v tzv. zónach deeskalácie a v ich okolí;

3. vyjadruje nádej, že diplomatické iniciatívy pod vedením Ruska môžu slúžiť na posilnenie medzinárodného úsilia o dosiahnutie politického riešenia; v tejto súvislosti opätovne zdôrazňuje stálu prioritu ženevského procesu pod vedením OSN a podporuje úsilie osobitného vyslanca OSN Staffana de Misturu o skutočný politický prechod v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN 2254, ktorý dohodli strany konfliktu s podporou kľúčových medzinárodných a regionálnych aktérov; trvá na tom, že je dôležité zahrnúť do rokovaní o budúcnosti Sýrie a jej riadiacej štruktúre všetky etnické a náboženské menšiny;

4. opätovne a čo najdôraznejšie odsudzuje ohavné činy a rozsiahle porušovanie ľudských práv a medzinárodného humanitárneho práva, ktorého sa dopúšťajú ozbrojené sily Asadovho režimu s podporou jeho spojencov, ako aj štátne a neštátne subjekty, najmä organizácia ISIS/Dá'iš a Džabhat Fath aš-Šám;

5. odsudzuje hrozný chemický útok v meste Chán Šajchún v južnom Idlibe zo 4. apríla 2017, ktorý je posledným z niekoľkých chemických útokov počas konfliktu v Sýrii; víta vyšetrovanie Organizácie pre zákaz chemických zbraní (OPCW) a trvá na tom, že páchateľov treba brať na zodpovednosť;

6. víta prijatie stratégie EÚ pre Sýriu, ktorá poskytuje pevný a komplexný základ pre posilnenú činnosť EÚ v konfliktných a postkonfliktných fázach;

7. zdôrazňuje však, že stratégia EÚ pre Sýriu by nemala brániť EÚ v uplatňovaní pragmatického a flexibilného prístupu v krátkodobom až strednodobom horizonte, ktorý jej umožňuje udržiavať diplomatickú úlohu a páky s cieľom pomôcť formovať konečný výsledok politických rokovaní;

8. plne podporuje aktívnu pomoc PK/VP regionálnym a miestnym aktérom v konflikte a snahu o nájdenie spoločného základu pre dosiahnutie mieru v záujme otvorenej diskusie o budúcnosti Sýrie;

9. víta dôraz, ktorý sa v stratégii EÚ pre Sýriu kladie na podporu odolnosti sýrskeho obyvateľstva a sýrskej spoločnosti; vyzýva PK/VP a členské štáty, aby zdvojnásobili svoje úsilie o budovanie sýrskych ľudských kapacít a občianskej spoločnosti spolu so

subjektmi a prostredníctvom subjektov, ktorí presadzujú ľudské práva, rovnosť (vrátane rodovej rovnosti a práv menšín), demokraciu a posilňovanie postavenia, ak je to možné na oslobodených územiach v Sýrii, ako aj pre sýrskych utečencov žijúcich v exile v regióne alebo v Európe; zdôrazňuje, že takéto budovanie kapacít by malo podporovať Sýrčanov pri procese transformácie (v oblastiach, ako je regulácia médií, decentralizácia, správa obcí a vypracovanie ústavy), s náležitým zohľadnením potrieb a úlohy žien;

10. víta závery bruselskej konferencie o podpore budúcnosti Sýrie a okolitého regiónu, ktorá sa konala 4. – 5. apríla 2017, zdôrazňuje, že humanitárne potreby bude v nadchádzajúcich rokoch naďalej rozhodujúce a naliehavo vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby zaručili svoje dlhodobé záväzky s cieľom naplniť humanitárne potreby a potrebu obnovy Sýrie;

11. víta záväzok EÚ k pokračujúcej humanitárnej pomoci susedným krajinám Sýrie, ktoré sú útočiskom pre milióny utečencov; vyzýva však členské štáty, aby preukázali oveľa silenejší záväzok k spoločnej zodpovednosti, ktorý by sýrskym utečencom umožňoval nájsť ochranu hneď za hranicami susedného regiónu prostredníctvom presídľovania, humanitárnych programov prijímania do krajiny, zjednodušeného zlúčenia rodín alebo pružnejších vízových predpisov;

12. víta podporu zodpovednosti za vojnové zločiny ako kľúčovú oblasť stratégie EÚ pre Sýriu; trvá však na tom, aby sa v tejto oblasti vykonali ďalšie kroky, a to aj prostredníctvom prijatia spoločnej politiky EÚ o koordinovanej stratégii vo vzťahu k zodpovednosti za vojnové zločiny spáchané v Sýrii, a vyzýva PK/VP, aby v tejto veci prevzala aktívnu úlohu;

13. opakuje svoju výzvu EÚ a jej členským štátom, aby v úzkej koordinácii s podobne zmýšľajúcimi krajinami preskúmali možnosť zriadenia súdu pre vojnové zločiny spáchané v Sýrii, kým sa vec úspešne nepostúpi Medzinárodnému trestnému súdu; naliehavo vyzýva členské štáty, aby prijali všetky opatrenia potrebné na to, aby boli údajní páchatelia zobraní na zodpovednosť, a to najmä uplatňovaním zásady univerzálnej súdnej právomoci a vyšetrovaním a trestným stíhaním občanov EÚ zodpovedných za kruté zločiny spáchané v Sýrii;

14. vyzýva členské štáty a ich spojencov, najmä USA, aby zabezpečili úplnú transparentnosť, zodpovednosť a dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva a medzinárodného práva v oblasti ľudských práv vo vzťahu k ich účasti na úsilí medzinárodnej koalície, ako aj ich vojenskej spolupráce so stranami konfliktu;

15. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, vládam a parlamentom členských štátov, generálnemu tajomníkovi OSN, osobitnému vyslancovi OSN a Ligy arabských štátov v Sýrii, členom medzinárodnej skupiny na podporu Sýrie a všetkým stranám zapojeným do konfliktu v Sýrii.